

OSALUSE LAIENDAMINE JA TIPPTASEME LEVIK EUROOPA HORISONDIS EESTI TULEMUSED 2021-2022 VOORUDES

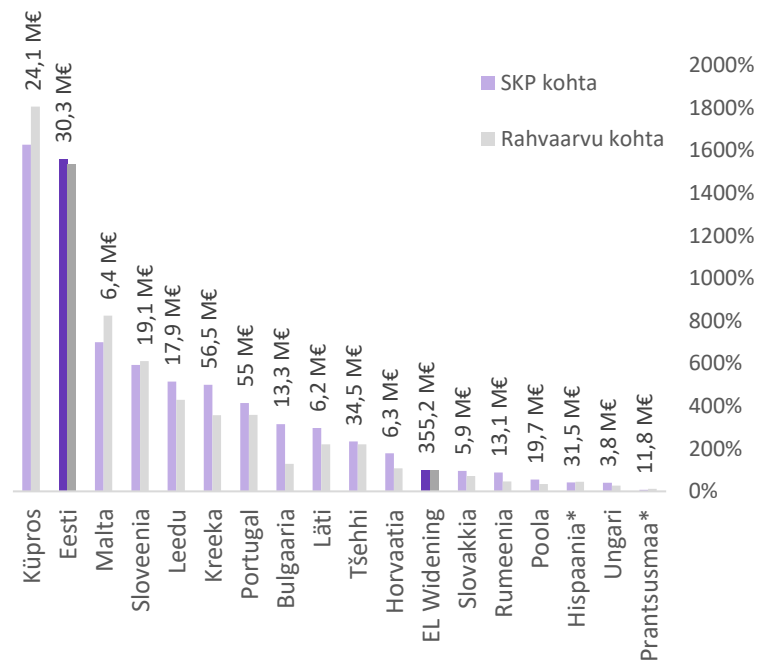
Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm aastateks 2021–2027 „**Euroopa horisont**“ koondab hulka erinevaid meetmeid teaduse ja innovatsiooni rahastamiseks ning seda rakendatakse peamiselt avatud taotlusvoorude kaudu. Siin ülevaates võtame kokku raamprogrammi valdkonna „Osaluse laiendamine ja tiptaseme levik“ kahe esimese aasta tulemused.

„**Osaluse laiendamise ja tiptaseme levitamise**“ meetmete eesmärk on vähendada lõhet EL juhtivate teadusriikide ja mahajääjate vahel. Toetatakse vähem edukate liikmesriikide ja assotsieerunud riikide¹ organisatsioonide teadus- ja innovatsioonivõimekuse suurendamist, võrgustamist ja süsteemsete reformide läbi viimist. Osaluse laiendamise ja tiptaseme levitamise meetmete hulgas on eelmisest raamprogrammist tuttavad *Teaming*, *Twinning* ja *ERA Chairs*; neile lisandusid Euroopa horisondi 2021-2022 tööprogrammis ka täiesti uued meetmed: *Excellence Hubs*, *European Excellence Initiative*, *Hop-on* ja *ERA Talents*. Varem *Widening Fellowships* nime kandnud meede jätkus uue nimega *ERA Fellowships*.

EESTI ON OLNUD ESIMESTES TAOTLUSVOORUDES EDUKAS!

Taotlejatele olid 2021-2022 aastatel **avatud 11 taotlusvoor**. Praeguseks on teada **9 vooru tulemused**. Lisaks rahastati ka eesistumisega seotud konverentse ning „Osaluse laiendamise ja ERA tugevdamise“ valdkonna riiklike kontaktpunktide (NCPde) võrgustamisprojekti. Viimases osaleb Eestist partnerina ka Eesti Teadusagentuur.

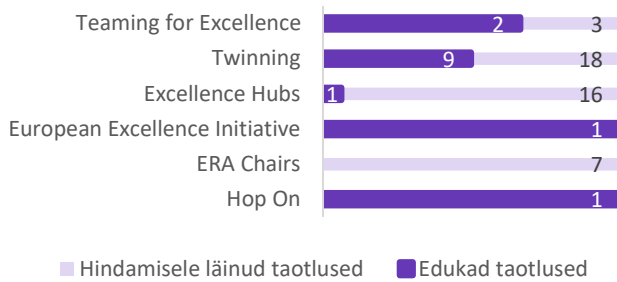
Avatud voorudes jõudis hindamisele 822 taotlust. Taotlusi koordineerisid asutused **31 riigist**, sh 13 „Euroopa horisondiga“ assotsieerunud riigist. Positiivse rahastusotsuse said **232 taotlust** kogusummas **502 mln eurot**. Sellest said EL-i osaluse laiendamise riigid **352 mln eurot**.

Joonis 1. Edukates taotlustes küsitud rahastus SKP ja rahvaarvu kohta. EL liikmetest osaluse laiendamise riikide tervik on 100%. (Eurostat, 2021 aasta SKP ja rahvaarv)

Eesti taotlejad osalesid *Teaming*, *Twinning*, *Excellence Hubs*, *ERA Chairs* ja *Hop On* meetmete voorudes.

¹ Nn. osaluse laiendamise riikide hulka kuuluvad EL liikmesriikidest Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhia, Ungari ja EL äärepoolsemad piirkonnad Hispaania ja Prantsusmaa koosseisus; ning assotsieerunud riikidest Albaania, Armeenia, Bosnia ja Hertsegoviina, Fääri saared, Georgia, Kosovo, Moldaavia, Montenegro, Põhja-Makedoonia, Serbia, Tuneesia, Türgi, Ukraina ja assotsieerumislepingu sõlmimise järel ka Maroko.

Joonis 2. Eesti osalejatega taotluste arv, voorude kaupa hindamisele läinud ja edukad taotlused.

osaleb **15 erinevat Eesti asutust**. Projektide osalejate nimekirjas kohtab neid 27 korda, kusjuures **11 korda** osaletakse koordinaatori rollis.

TEAMING FOR EXCELLENCE meetme eesmärgiks on luua osaluse laiendamise riikides uusi tippkeskusi või tugevdada olemasolevaid, mis oleksid märkimisväärse mõjuga nii teadusele kui innovatsioonile ja tõmbaksid ligi uusi investeeringuid.

2022. aasta voorus jõudis hindamisele 31 läinud taotlust, sh 3 Eesti osalejatega taotlust. Positiivse rahastusotsuse said 12 projekti, mis saavad kokku **174 mln eurot** EL toetust.

Nende seas on ka **2 Eesti osalejatega projekti**, mis on mõlemad koordineeritud Tartu Ülikooli poolt. Projektides osaleb kokku **7 erinevat Eesti asutust**; koostööd tehakse **Taani, Soome ja Hollandi asutustega**. Ühe *Teaming* projekti kogurahastus on 30 mln eurot; sellest 15 mln on Euroopa horisondi toetus, millele lisandub 15 mln riigipoolset kaasrahastust. Eesti osalejad saavad „Euroopa horisondist“ kokku **20,94 mln eurot**.

EXCELLENCE HUBS meede toetab innovatsiooni ökosüsteeme osaluse laiendamise riikides, luues tihedamad sidemed ülikoolide, ettevõtlussektori ja avaliku sektori vahel, kooskõlas nutika spetsialiseerumise strateegiatega.

2022. aasta voorus jõudis hindamisele 102 taotlust, sh 16 Eesti osalejatega taotlust. Positiivse rahastusotsuse said 10 projekti, mis saavad kokku 48 mln eurot EL toetust. Nende seas on ka **1 Eesti osalejatega projekt** „CHESS“.

Kokku esitati **46 taotlust**, kus löid kaasa **65 erinevat Eesti asutust**. Kõik Eesti osalejatega taotlused jõudsid hindamisele ning seal ületasid kvaliteedilävendi 27 taotlust ehk 60% Eesti osalejaga taotlustest.

14 Eesti osalejatega taotlust said ka rahastuse. Neis pälvisid Eesti asutused kokku ligi **30 mln eurot**. See moodustab umbes kolmandiku seni Eestis „Euroopa horisondist“ saadud rahastusest. Edukates projektides

DIGIBIO („Centre for Digitalisation of Biology Towards the Next-Generation of Biosustainable Products“) koordineerib **Tartu Ülikool** ja partnerina osaleb **Tallinna Tehnikaülikool**. Koostööd tehakse **Taani asutusega**. Eesti osalejad saavad kokku **11,9 mln eurot** EL toetust.

TeamPerMed („Centre For Data Enriched Medicine“) koordineerib **Tartu Ülikool**, partnerina osaleb **Tartu Ülikooli Kliinikum** ja toetuseta partnerina osalevad **Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Eesti Meditsiinigeneetika Selts, MTÜ Eesti Arstide Liit, Eesti Haigekassa** ja **Sotsiaalministeerium**. Koostööd tehakse **Soome ja Hollandi asutustega**. Eesti osalejad saavad kokku **9 mln eurot** EL toetust.

CHESS („Cyber-security Excellence Hub in Estonia and South Moravia“). Projektis osalevad partnerina **Cybernetica AS, Guardtime OÜ, Riigi Infosüsteemi Amet, Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool** ja toetuseta partnerina **MTÜ Eesti Infoturbe Assotsiatsioon**. Koostööd tehakse **Tšehhi asutustega**. Eesti osalejad saavad kokku **2,4 mln eurot** EL toetust.

TWINNING meetme eesmärgiks on toetada osaluse laiendamise riikides asutuste teadusvõimekuse tõstmist valitud valdkonnas läbi koostöö Euroopa tipptegijatega.

2021. aasta voorus jõudis hindamisele 388 taotlust, sh 18 Eesti osalejatega taotlust. Positiivse rahastusotsuse said 103 projekti, mis saavad kokku 148 mln eurot EL toetust.

Nende seas on ka **9 Eesti osalejatega projekti**, mis on kõik koordineeritud Eesti asutuste poolt. Nendes osaleb kokku **5 erinevat Eesti asutust** ja koostööd tehakse **Austria, Belgia, Saksamaa, Taani, Soome, Itaalia, Hollandi, Rootsi ja Ühendkuningriikide** asutustega. Eesti osalejad saavad kokku **6,4 mln eurot** EL toetust.

PaleoMIX („Nurturing Heritage Science with Novel Bioarchaeological Methods in the Eastern Baltics“) projekti koordineerib **Tartu Ülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **1,1 mln eurot**.

OH-Boost („Boosting the One Health Research Excellence and Management Capacity of the Estonian University of Life Sciences“) projekti koordineerib **Eesti Maaülikool** ja partnerina osaleb **Tartu Ülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,92 mln eurot**.

PADST („Public Administration Capabilities for Digital and Sustainable Transition“) projekti koordineerib **Tallinna Tehnikaülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,84 mln eurot**.

EXOHOST („Building Excellence in Spectral Characterisation of Exoplanet Hosts and Other Stars“) projekti koordineerib **Tartu Ülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,82 mln eurot**.

LiWeFoR („Living labs for Wetland Forest research“) projekti koordineerib **Tartu Ülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,7 mln eurot**.

Eur-Asian Border Lab („Advancing Trans-Regional Border Studies“) projekti koordineerib **Tallinna Ülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,63 mln eurot**.

MEDAL („Methodological Excellence in Data-Driven Approaches to Linguistics“) projekti koordineerib **Tartu Ülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,56 mln eurot**.

EGT-TWINN („Enhancing research capacity at the Geological Survey of Estonia to accelerate the country's transition to green energy“) projekti koordineerib **Eesti Geoloogiateenistus**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,52 mln eurot**.

FEWL („Enhancing Research on the Integration of Formal Educational Programmes and Workplace Learning“) projekti koordineerib **Tallinna Ülikool**. Eestisse tuuakse EL toetust **0,3 mln eurot**.

EUROPEAN EXCELLENCE INITIATIVE eesmärgiks on kõrgkoolide reformimise ja võrgustumise toetamine.

2021. aasta voorus jõudis hindamisele 12 taotlust, sh 1 Eesti osalejatega taotlus. Positiivse rahastusotsuse said 9 projekti, mis saavad kokku 18 mln eurot EL toetust. Nende seas on ka **1 Eesti osalejatega projekt** „BETTER Life“.

BETTER Life („Bringing Excellence to Transformative Socially Engaged Research in Life Sciences through Integrated Digital Centers“). Projektis osaleb partnerina **Eesti Maaülikool**. Koostööd tehakse **Tšehhi, Saksamaa, Itaalia, Läti, Poola, Rumeenia ja Serbia** asutustega. Eesti osalejad saavad kokku **0,18 mln eurot** EL toetust.